

kancelarie rp

kancelarierp.pl

Kancelarie RP to nowa jakość w usługach prawniczych. W serwisie baza ponad 200 dokumentów, przyjazny i prosty generator oraz sieć wysoko wyspecjalizowanych prawników dostępnych na wyciągnięcie ręki.

Wypadek autem firmowym może być kosztowny

ODPOWIEDZIALNOŚĆ | Jeśli pracownik wyrządzi szkodę samochodem służbowym przy wykonywaniu swoich obowiązków zawodowych, do jej naprawienia zobowiązany jest pracodawca.

Pracodawcy udostępniają pracownikom samochody służbowe. Nie chodzi tylko o kurierów czy przedstawicieli handlowych, ale o wszystkich etatowców, którym auta firmowe ułatwiają dotarcie w określone miejsce na czas. W czasie użytkowania pojazdów, nie tylko służbowych, nierzadko dochodzi do kolizji i wypadków z ich udziałem. W ich wyniku powstają szkody po stronie osób trzecich, jak również w aucie służbowym.

Obowiązki pracownicze

Kodeks pracy nie zawiera odrębnych regulacji dotyczących odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez pracowników w czasie korzystania z samochodów służbowych. Stosować się tu będzie art. 120 § 1 k.p., który wprowadza ogólną zasadę odpowiedzialności pracodawcy za szkody wyrządzone osobie trzeciej przez pracownika przy wykonywaniu obowiązków służbowych.

W razie wyrządzenia przez pracownika szkody osobie trzeciej przy wykonywaniu przez niego obowiązków pracowniczych zobowiązany do naprawienia szkody jest wyłącznie pracodawca. Oznacza to, że osoba poszkodowana, czyli taka, której mienie uległo zniszczeniu lub która sama doznała uszczerbku na zdrowiu na skutek wypadku spowodowanego przez pracownika samochodem służbowym, powinna w pierwszej kolejności skierować swoje roszczenie o naprawienie szkody (wypłatę odszkodowania za szkodę materialną) czy zadośćuczynienia za wyrządzoną krzywdę do pracodawcy. Jeżeli pracodawca szkodę naprawi, wówczas zgodnie

z § 2 tego przepisu przysługuje mu regres (roszczenie zwrotne) do pracownika. Odszkodowanie, którego będzie mógł żądać od pracownika, ustala się w wysokości wyrządzonej szkody, ale nie może ono być wyższe niż kwota trzymiesięcznego wynagrodzenia przysługującego pracownikowi w dniu wyrządzenia szkody (art. 119 k.p.).

Od rozwiązań ustawowych dopuszcza się pewne wyjątki. Pracownik będzie odpowiadał, jeżeli w określonych przypadkach osoba poszkodowana nie będzie mogła dochodzić naprawienia szkody od pracodawcy. Jak wskazuje **Sąd Najwyższy w wyroku z 11 kwietnia 2008 r. (II CSK 618/07)**, taka sytuacja może mieć miejsce w razie niewypłacalności pracodawcy. Pracodawca nie będzie odpowiadał także wtedy, gdy szkoda zostanie wyrządzona przez pracownika, który nie ma ważnego prawa jazdy, a nieumyślnie wyrządził szkodę osobie trzeciej podczas wykonywania obowiązków pracowniczych (**wyrok Sądu Najwyższego z 10 września 2009 r., V CSK 85/09**).

Pracodawca odpowiadać będzie także za szkodę wyrządzoną przez pracownika innemu pracownikowi.

Nie tylko godziny aktywności

Art. 120 kodeksu pracy stosuje się, jeżeli szkoda zostanie wyrządzona przez pracownika przy wykonywaniu obowiązków pracowniczych. Przyjmuje się, że chodzi o sytuacje, kiedy zachodzi związek między działaniami pracownika a jego obowiązkami pracowniczymi, czyli gdy szkoda powstanie np. wtedy, gdy listonosz rozwozi pocztę, kierowca autobusu podjeżdża do przy-

stanku. Ogólnie rzecz ujmując, pracodawca będzie odpowiadał za pracownika, któremu powierzył auto służbowe w ramach stosunku pracy, zawsze gdy wypadek zostanie przez niego spowodowany w godzinach pracy i podczas jej wykonywania.

Gdy pracownik wyrządzi szkodę jedynie przy okazji wykonywania obowiązków pracowniczych (szybki dojazd do sklepu czy na wizytę do lekarza w godzinach pracy), sam będzie zobowiązany do jej naprawienia.

Lepiej z regulaminem

Coraz częściej pracodawcy zgadzają się na korzystanie z samochodu służbowego przez pracownika po godzinach jego pracy, np. w związku z dojazdem do domu czy nawet wyjazdem na zagraniczne wakacje. Coraz częściej też zasady korzystania z pojazdu w takich sytuacjach ustala się w regulaminie korzystania z samochodów służbowych (polityce flotowej firmy), choć bywa i tak, że kwestie te nie są nigdzie uregulowane. Wówczas niejednokrotnie dochodzi do sporów co do tego, czy za wyrządzoną szkodę odpowiada właściciel pojazdu, czy jego użytkownik.

To argument za wprowadzeniem polityki korzystania z samochodów służbowych w firmie, nawet jeśli ma ona jedynie kilka takich pojazdów. Przede wszystkim po to, aby uniknąć nieporozumień co do zasad wykorzystywania takiego pojazdu i odpowiedzialności ponoszonej z tego tytułu.

Dobrze przygotowany regulamin czy polityka powinien bowiem wskazywać, w jakich przypadkach pracownik będzie odpowiadał za szkodę wyrządzoną pojazdem służbo-

wym, którego używa po godzinach. Ma również precyzować, kiedy pracownik będzie musiał zwrócić koszty naprawy pojazdu służbowego.

Odpowiedzialność ubezpieczyciela

W większości wskazanych przypadków szkody wyrządzonej osobie trzeciej autem firmowym pracodawca będzie mógł sięgnąć do ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jedn. DzU z 2013 r., poz. 392 ze zm.; dalej: ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych) odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego, do wysokości ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

W szczególnych przypadkach pracodawca bądź pracownik będą musieli pokryć część odszkodowania, np. w zakresie, w jakim wysokość szkody przewyższa wysokość odszkodowania wypłaconego przez ubezpieczyciela w ramach OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Ubezpieczyciel nie będzie zobowiązany do wypłaty odszkodowania, gdy kierując samochodem służbowym, pracownik wyrządzi szkodę w innym pojeździe służbowym pracodawcy (art. 38 ust. 1 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych).

Najczęściej pracodawcy wykupują dla użytkowanych pojazdów służbowych polisy AC, czyli ubezpieczenie autocasco. Wówczas co do zasady

•ZDANIEM AUTORKI

Adriana Wydziałkiewicz

adwokat w Kancelarii KSP
Legal & Tax Advice w Katowicach

Gdy dojdzie do powstania szkody w samochodzie służbowym, który nie ma wykupionego ubezpieczenia autocasco, odpowiedzialności pracownika za jego uszkodzenie jest uzależniona od stopnia jego winy.

Jeśli do uszkodzenia pojazdu dojdzie z winy nieumyślnie pracownika (np. wskutek najechania na latarnię lub zarysowania auta), wówczas zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 119 k.p. pracodawca będzie mógł żądać od etatowca odszkodowania w wysokości wyrządzonej szkody, ale nie będzie ono mogło być wyższe niż kwota trzymiesięcznego wynagrodzenia przysługującego pracownikowi w dniu wyrządzenia szkody (art. 119 k.p.). Jeśli natomiast pracownik wyrządził szkodę umyślnie, bo np. prowadził pojazd, będąc pod wpływem alkoholu, wówczas musi ją naprawić w pełnej wysokości (art. 122 k.p.). Można jednak obciążyć pracownika obowiązkiem naprawienia szkody w pełnej wysokości, jeżeli podpisze umowę o powierzeniu mienia w postaci auta firmowego (art. 124 § 1 k.p.). Od tej odpowiedzialności pracownik uwolni się, gdy wykáže, że szkoda powstała z przyczyn od niego niezależnych, a w szczególności wskutek tego, że pracodawca nie zapewnił warunków umożliwiających ochronę powierzzonego mienia (art. 124 § 3 k.p.). ©

szkody powstałe w samochodzie firmowym są naprawiane poprzez wypłatę odszkodowania przez ubezpieczyciela.

Zdarza się jednak, że pracodawcy często przerzucają na pracowników koszt tzw. udziału własnego w odszkodowaniu oraz obciążają ich odpowiedzialnością za kolejną szkodę.

Udział własny związany jest z możliwością wykupu tańszego wariantu polisy ubezpieczeniowej, jeżeli jej beneficjent zobowiąże się do pokrycia określonej części odszkodowania w razie powstania szkody.

PRZYKŁAD

Jeżeli udział własny wynosi 500 zł, a wysokość należnego odszkodowania za szkodę również wyniosłaby 500 zł, wówczas ubezpieczyciel nie

wypłaciłby odszkodowania. Jeżeli natomiast wartość szkody wyniosłaby 5000 zł, przy udziale własnym ubezpieczonego 500 zł, wysokość odszkodowania wypłaconego przez ubezpieczyciela wyniosłaby 4500 zł.

Często pracodawcy w regulaminach korzystania z samochodów służbowych wprowadzają postanowienia, że za pierwszą szkodę powstałą w aucie firmowym z winy pracownika odpowiada pracodawca (przy czym najczęściej korzysta on w tym przypadku z polisy AC), natomiast za każdą następną już pracownik (aby pracodawca nie stracił zniżek z AC). ©

—Adriana Wydziałkiewicz

PROSTY GENERATOR UMÓW

TESTUJ WYBRANE DOKUMENTY
PRZEZ 30 DNI ZA DARMO

wejdź na kancelarierp.pl